

Nr. 2(124)

BAZŪNE

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2022. gada 7. februāris

DIEVTURI UN ZĪMĪGĀS JUBILEJAS

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Latvijas Neredzīgo bibliotēka sadarbībā ar «Latvijas Dievturu sadraudzi» izdevusi informatīvo materiālu «Baltu svētvietā. Lokstenes svētnīca» Braila rakstā un palielinātā drukā. Tas sastādīts, gatavojoties dievturības vārda simtgadei, ko atzīmēs 2025. gadā. Minētajā izdevumā lietoti Latviskās ēras gada skaitļi, t.i., priekšā liekot ciparu 1. Kāpēc tā, uzzināsiet izlasot izdevumu.

Šīs sadarbības pamatā ir informācijas pieejamības nodrošināšana cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Tie pieejami bibliotēkā Rīgā un visās septiņās filiālēs, kā arī nodoti sadraudzei izplatīšanai. Ikviens interesents tos var saņemt bez maksas un paturēt savā īpašumā.

Latvijas Dievturu sadraudzes valdes vadītājs Ugis Nastevičs un sadraudzes garīgais vadītājs Andrejs Broks izteica gatavību pie-

dalīties bibliotēkas rīkotajā rokdarbu aktivitātē, kurā ne tikai runāsim par latviešu valodas rakstības veidu — mezglu rakstiem, bet arī piedalīsimies meistardarbnīcā, kur ar divu veidu auklām (vienu tumšu un cietāku-raupjāku, otru gaišu un mīkstāku) varēs mezglu virknes auklās iesiet savu doto vārdu.

Tomēr šādas aktivitātes rīkošana atkarīga no lasītāju intereses un mainīgajiem Covid-19 infekcijas ierobežošanas pasākumiem. Tāpēc aicinām sekot līdzi informācijai un būt gataviem apgūt jaunu «pieraksta veidu».

Izdotajā materiālā Latvijas Dievturu sadraudze aicina doties svētceļojumā uz Lokstenes svētnīcu, kas atrodas uz Daugavas salas netālu no Pļaviņām.

Februāris bibliotēkā būs bagāts ar jubiliāriem veltītām izstādēm: Leldei Stumbrei — 70; Egilam Lukjanskim — 85, Mārai Zālītei — 70, Skaidrītei Kaldupei — 100 un Sidnijam Šeldonam — 105.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

LASĪTĀKĀS GRĀMATAS 2021. GADĀ

Ieva Jēkabsons

LNerB bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste

Jaunā gada pirmais mēnesis ir paskrējis vēja spārniem. Pa šo laiku esam apko-

pojuši aizvadītā gada lasītāko grāmatu topu Latvijas Neredzīgo bibliotēkā.

Lasītākā audiogrāmata 2021. gadā bija Ingmāra Līdakas «Zoodārzs manā pagalmā». Pats I. Līdaka par savu dzīvi saka: «*Kad bērnībā uz Skaru mājas palo-*

dzēs burkā audzēju tritonus, slepus no vectēva lavijos pie žubītes ligzdas vareņajā tūjā un ķīvējos ar Almas tanti par krupja tiesībām medīt naktstauriņus uz lieveņa, man ne prātā nebija doma, ka vēlāk daudzus gadus nāksies pavadīt žirafu, lauvu un pitonu sabiedrībā, vadot Rīgas Nacionālā zooloģiskā dārza Izglītības un informācijas nodaļu.»

Otrajā vietā audiogrāmatu topā ierindojās Džeimsa Heriota «Kaķu stāsti». Grāmatas centrā ir astoņi kaķi, katrs ar savu īpašo raksturu, vietu un lomu divkājaino radījumu cilvēku dzīvē.

Savukārt trešajā vietā bija Kaspara Simanoviča «Torņakalna sprediķi». Juris Rubenis par šo grāmatu teicis: *«Izlasiet Kaspara Simanoviča pārsteidzošos sprediķus! Jūs ne tikai sastapsiet mūsdienīgu, dziļu un iedvesmojošu garīgumu, bet, iespējams, arī pārvarēsiet aizdomas, kas līdz šim kavējušas tuvoties tai neaptveramajai Mīlestībai un Realitātei, ko latviešu valodā mēdzam saukt vārdā Dievs.»*

Lasītākā grāmata Braila rakstā aizvadītajā gadā bija Aivara Kļavja «Bēres ar priekšpmaksu». Lai arī nosaukums liek domāt par pretējo, tas ir par satikšanos, nevis par nāvi. Par to, kā šeit un tagad lemts satikties trim paaudzēm ar pilnīgi atšķirīgu dzīves pieredzi un skatu uz pasauli. Tāpēc nav brīnums, ka tikšanās ir gan traģiska, gan komiska, gan absurda vienlaikus. Tāpat kā nav brīnums, ka dažiem tā varbūt ir pēdējā. Tikai viņi to pagaidām vēl nezina. Pats autors par grāmatu saka: «Šī grāmata ir par izdzīvošanu.»

Otrā lasītākā grāmata Braila rakstā bija Maijas Krekles «Melanholiskais valsis : Emīla Dārziņa sapnis par mīlestību». Romāns ataino latviešu inteliģences dzīvi pagājušā gadsimta sākumā, tā lappusēs sastopām Raini un Aspaziju, Poruku, Blaumani, Virzu. Tomēr stāstījuma centrā ir Emīla Dārziņa dzīves ceļš, kurā tiek zau-

dēta gan mīlestība, gan draudzība, gan arī sacerētā mūzika.

Braila raksta grāmatu topa trešo vietu ieņēma Nellas no Krotas grāmata «Kumeļu sauks Delveris». Tas ir Rūdolfā Blauņa noveles «Purva bridējs» varoņu — Kristīnes un Edgara mīlestības stāsta turpinājums.

Nellas no Krotas grāmatu «Kumeļu sauks Delveris» ieinteresējusi daudzus mūsu lasītājus — tā bija arī 2021. gada **lasītākā grāmata palielinātajā drukā**.

Palielinātās drukas grāmatu topa otrajā vietā bija Anatolija Danilāna un Pētera Struberga «Dakteri un šamaņi». Grāmatā abi autori diskutē par zinātnisko medicīnu un tautas dziedniecību.

Savukārt godpilnajā trešajā vietā ierindojās Jensa Kristiana Grendāla romāns «Klusums oktobrī». Tas ir meistarīgi uzrakstīts meditatīvs romāns, kas smalki un precīzi ataino noslēpumaino saikni starp vīrieti un sievieti.

Lasītākā grāmata parastajā iespiedrakstā 2021. gadā bija Lauras Vinogradovas garstāsts «Upe». Stāsta galvenā varone Rute negaidot manto no tēva lauku māju pie upes. Tēvu Jūli viņa nekad nav pazinusi, taču pārlieku labi pazīst sāpes par skaudro bērnību un pirms desmit gadiem pazudušo māsu, pazīst neiederības izjūtu un tukšumu sirdī. Un Rute bēg — bēg no pilsētas, no cilvēkiem, no sevis.

Topa otro vietu ieņem Daces Judinas triģijas «Ēnas spoguļi» 2. grāmata «Dēls». Romānā psiholoģe Dagnija pārceļas no Kurzemes uz Ziemeļvidzemi. Vai skopā kāpu smilts, skaudrie jūras vēji un svešinieki visapkārt ļaus sākt jaunu dzīvi un satikt mīlestību? Un kā tikt galā ar mokošo pagātni? Kā vecāku dzīves likloči un noklusētā patiesība ietekmē bērnu likteņus? Atbildes uz šiem jautājumiem var atrast grāmatas lappusēs.

Bet parastā iespiedraksta grāmatu topa trešajā vietā ir romāns, kas piesaistīja visvairāk lasītāju arī Braila rakstā — Aivara Kļavja «Bēres ar priekšapmaksu».

Kopš pandēmijas sākuma bibliotēka ir aktīvi piedalījusies Kultūras ministrijas rīkotajā informatīvajā kampaņā #Ēkultūra, savā *YouTube* kontā publicējot audiogrāmatas, kam beigušās mantiskās autortiesības. Šo tikpat kā divu gadu laikā plašākai publikai pirmo reizi piedāvājām noklausīties Rūdolfā Blaumaņa stāstus un noveles, latviešu tautas pasakas, Jēkaba Janševska romānu «Mežvidus ļaudis», Kārļa Skalbes pasakas, Aleksandra Dimā romānu «Grāfs Monte-Kristo», kā arī Anas Brigaderes jaunības triloģijas pirmo

daļu «Dievs, daba, darbs». Savukārt šogad esam uzsākuši publicēt triloģijas otro daļu «Skarbos vējos».

Visi šie darbi izraisījuši lielu sabiedrības interesi — aizvadītajā gadā bibliotēkas *YouTube* konts ieguvis vairāk nekā 100 000 skatījumu. Skatītākie video (tātad lasītākās Rūdolfā Blaumaņa noveles) 2021. gadā bija «Raudupiete», «Salna pavasarī» un «Nāves ēnā». Latviešu literatūras klasika turpina dzīvot, skatot Ulda Deisona balsij.

Kā teicis rakstnieks Dž. R. R. Mārtins: «*Lai prāts būtu ass, tam vajadzīgas grāmatas, tāpat kā zobenam — galoda.*»

Lai arī 2022. gads ir pārpilns ar labām grāmatām un arvien vairāk lasītāju atrod sev tīkamu lasāmvielu!

IESKATS GRĀMATĀ

ŠOSEJA

Pie pielāgotās literatūras lasītājiem Braila rakstā un palielinātā drukā nonākusi Leldes Kovaļovas grāmata «Šoseja» (Braila rakstā 3 sējumos). Tas ir autore trešais romāns, kura sižets balstīts uz reāliem notikumiem, kas norisinājušies 2020. gadā.

Romāns aizrauj lasītāju jau pašā sākumā un nelauž vaļā līdz pēdējai lappusei. Sekojot līdz notikumiem, lasītājs gribot negribot cenšas atrast vainīgo, lai palīdzētu galvenajai varonei. Taču vai ir iespējams palīdzēt?

Galvenā varone Laura kopā ar vīru Agri dzīvo privātmājā. Viņai ir mīlošs vīrs, gādīgi vecāki un veiksmīga māsa Paula, draudzīgs suns Dodžers un sapnis par pirmdzimto, taču kādu vakaru viņas dzīve pārvēršas. Pēc viesībām vīrs, kurš vakarā izgāja pastaigāties ar suni neatgriežas. Izmeklējusies pati, viņa dodas uz policiju pēc palīdzības.

«*Automašīnas atslēgas, kā parasti, gulēja uz plauktiņa pie ārdurvīm. Iesēdos automašīnā, brīdi aplūkoju salonu. Automašīna bija*

tīra, Agra mantas nekur nemanīju, pat cimdu nodalījumā ne. Nospriedu, ka viņš nesen iztīrījis auto salonu. Mēs bieži par to tikām strīdējušies. Agra automašīna allaž bija kā māja uz riteņiem, kurā atrodams viss, kas nepieciešams. Sākot ar minerālūdeni un enerģijas batoniņu rezervēm, beidzot ar zeķēm, kuras nav atradušas mājupceļū. Nekārtība automašīnā bija viens no retajiem mana vīra trūkumiem. [..]

Noplukušā policijas iecirkņa dežūrdalā pie lodziņa sēdēja jauns policists, drīzāk jau neklis ar nopietnu, garenu seju un iekritušiem sejas vaibstiem.

— *Labdien! — uzrunāju policijas iecirkņa dežurantu un sajutu, ka mana balss ir aizsmakusi un satraukta. — Ir pazudis cilvēks. Man nepieciešama palīdzība.»*

Tomēr gaidītās palīdzības vietā viņu gaida lielāks satricinājums un apjukums.

«*Mājai iepretim uz ceļa bija apstājusies policijas automašīna. No tās izkāpa vīrietis*

*polīcijas formas tērpā. Tas bija tas pats poli-
cists gados ar precīzajām kustībām, kurš
pieņēma manu iesniegumu. Es izgāju uz lie-
veņa. Viņš nāca ar nolaistu acu skatienu, es
sabijos. Gribēju, lai laiks apstājas. [..]*

*— Labvakar, Laura! — pienācis klāt, viņš
sniedza man roku. Es atbildēju ar Jenganu
un trīcošu plaukstu.*

— Jūs atradāt manu vīru?

*— Es dienā aizmirsu stādīties priekšā.
Mans vārds ir Rihards Vītols, Tukuma iecir-
kņa kriminālpolicijas vecākais inspektors, —
viņš gluži vai raportēja.*

*Man bija vienalga, kāds ir viņa vārds, un
viņš to droši vien izlasīja manās acīs, tāpēc
sāka runāt ātrāk. — Vai drīkstu uz mirkli ie-
nākt?*

*Es pamāju un atvēru mājas ārdurvis. No-
rādīju inspektoram uz viesistabas pusi. Pēc
mirkļa Vītols jau sēdēja krēslā un vēroja ma-
nu seju ar dziļu skatienu, kas lika novērsties.
[..]*

— Sakiet taču kaut ko! — es neizturēju.

*— Laura, mēs pārbaudījām visu informā-
ciju, kuru jūs mums šodien iesniedzāt, kā arī
aprunājāties ar dažiem cilvēkiem, — poli-
cists runāja ātri un skaidri, bet man arvien
šķita, ka vārdi no viņa mutes izskan pārāk
lēni. — Diemžēl jūsu iesniegums ir noraidīts.
Atteikums — tā to sauc.*

*— Ko? — es neizpratnē pasmaidīju, ne-
spēdama aptvert tikko dzirdēto absurdu. Iz-
meklētājs noklepojās un turpināja:*

*— Laura, jūs neesat precējusies. Jums
nav vīra.»*

Turpmāk Laura piedzīvo dažādu pavērsie-
nu notikumus un apkārtējo cilvēku neizpro-
tamu reakciju. Viņa atrod tikai vienu cilvēku,
kurš atceras Lauru un viņas Agri — juvelieri,
pie kura tika pasūtīti laulības gredzeni. Un
lasītājam šķiet, ka sazvērestības teorija ir
saistīta ar ļaunatminīgo māsu vai aizdomīgo
kaimiņieni. Un šķiet, ka tūlīt viss noskaidro-
sies un nostāsies savās vietās.

*«Traucos mājup ātrumā, kas pārsniedza
simt kilometrus stundā. Kad priekšā kādu
brīdi nemirgoja nevienas automašīnas luk-
turi, mans skatiens aizslīdēja pie telefona,
kur cerēju ieraudzīt neatbildētos zvanus no
vecākiem. Vai vismaz no Paulas. [..]*

*Kravas furgona šoferis tālumā skaļi sig-
nalizēja. Mans aizmiglotais skatiens atkal
noskaidrojās.*

Šoseja. Tukša, vienmuļa šoseja.

*Gandrīz pabraucu garām pagriezienam uz
«Mežstaigām», bet spēji pagriezu stūri, un
automašīna jau atradās uz zemes ceļa. Dvi-
ņu mājas palika aiz muguras, un es paspēju
pamanīt, ka tikai dažās mājiņās deg gaisma.*

*Un tad es ieraudzīju to, kas lika strauji
nobremzēt. Apstādināju automašīnu un ar
skatienu ieurbos ainavā. Tumšpelēkā mā-
koņu sega šķita noklājusies tepat virs mājas
jumta un koku galiem. Manas mājas logos
dega gaisma.»*

Vai tiešām Lauras pārdzīvojumiem ir pie-
nākušas beigas un Agris ir atgriezies mājās
sveiks un vesels?

To jūs uzzināsi, izlasot šo Leldes Kova-
ļovas grāmatu.

The logo for 'Bazūne' features the word in a stylized, handwritten font. Above the letters 'u' and 'e' are decorative, flowing lines that resemble sound waves or the shape of a megaphone.

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālrunis: 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv